

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Ю. А. КІСЕЛЬОВА

***СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІСТОРИОГРАФІЇ
В ІМПЕРАТОРСЬКОМУ ХАРКІВСЬКОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ***

Харків – 2014

УДК 930:378.4(477.54)
ББК 63.1 (4УКР-4ХАР)
К 44

Науковий редактор:

Посохов Сергій Іванович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Рецензенти:

Журба О. І. – докт. іст. наук, проф. (Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара);

Кеда М. К. – канд. іст. наук, доц. (Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка);

Маловічко С. І. – докт. іст. наук, проф. (Російський державний гуманітарний університет).

Затверджено до друку рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 6 від 26 травня 2014 р.)

Кісельова Ю. А.

К 44 Становлення та розвиток історіографії в імператорському Харківському університеті : монографія / Ю. А. Кісельова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 252 с.

ISBN 978-966-285-118-2

Книгу присвячено дослідженню процесу становлення та розвитку історіографії як наукової та навчальної дисципліни в імператорському Харківському університеті. У монографії визначено етапи історико-історіографічного процесу та типи історіографічних репрезентацій істориків Харківського університету, простежено формування дисциплінарного образу історіографії. Вивчення історії історіографії здійснено із урахуванням еволюції професійної культури істориків та формування комунікативного простору історіографії, що надало можливість проблематизувати зв'язок історіографії з розвитком наукового співтовариства істориків.

Монографія розрахована на науковців, студентів та усіх тих, хто цікавиться історіографією, історією вищої школи та Харківського університету зокрема.

ISBN 978-966-285-118-2

УДК 930:378.4(477.54)
ББК 63.1 (4УКР-4ХАР)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2014

© Кісельова Ю. А., 2014

© Будник О. В., макет обкладинки, 2014

ЗМІСТ

Передмова	4
Розділ I. Історія історіографії у локальному вимірі: становлення проблемного поля	15
Розділ II. Зародження та розвиток історіографічного знання в Харківському університеті першої половини XIX ст.	
<i>Передумови зародження історіографічного знання та роль у цьому процесі неісторичних навчальних дисциплін</i>	38
<i>Характер історіографічних сюжетів та їхнє місце у процесі викладання історичних курсів у першій половині XIX ст.</i>	55
<i>Сутність історіографічних поглядів професорів-істориків першої половини XIX ст.</i>	70
Розділ III. Історія історичної науки в Харківському університеті в 1850–1870-ті рр.: викладання та дослідження	
<i>Зростання професійного самоусвідомлення університетських істориків</i>	81
<i>Історіографічні компоненти в лекційних курсах професорів-істориків Харківського університету 1850–1870-х рр.</i>	94
<i>Варіанти історіографічних траєкторій у наукових працях істориків Харківського університету</i>	108
Розділ IV. Становлення історіографії як самостійної навчальної та наукової дисципліни у Харківському університеті (1880–1910-ті рр.)	
<i>Історіографічне знання у професійній культурі істориків 1880–1910-х рр.</i>	129
<i>Дидактичний образ історіографії у 1880–1910-х рр.</i>	147
<i>Історіографічні дослідження В. П. Бузескула та Д. І. Багалія</i>	168
Висновки	199
Список використаних джерел та літератури	207
Список умовних скорочень	251